

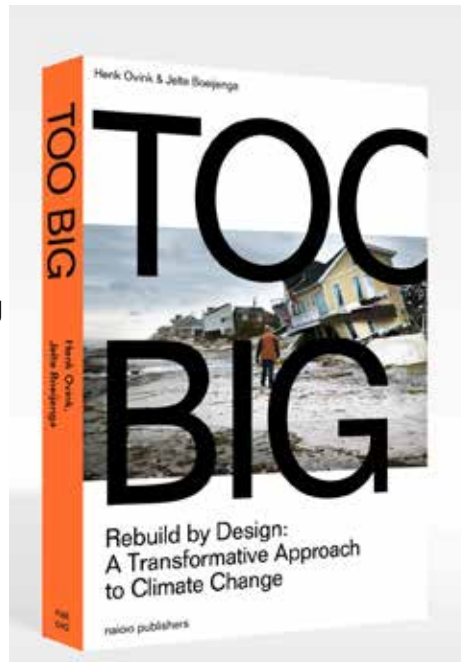
HENK OVINK VERTELT OVER ZIJN BOEK TOO BIG:
**‘Verander door de praktijk,
niet door beleid’**

TEKST HANS KLIP | BEELD ASSOCIATED PRESS, GETTY IMAGES

De orkaan Sandy veroorzaakte in 2012 grote schade aan de kust van New Jersey

T

Schijnbaar onvermoeibaar reist Henk Ovink de wereld rond met de boodschap dat een conventionele benadering niet werkt bij de enorme klimaatopgave. Over wat dan wel schreef de watergezant samen met Jelte Boeijenga het boek *Too Big*. Hij houdt hierin een pleidooi voor werkelijke vernieuwing en zogeheten inclusieve samenwerking.

Henk Ovink

Het boek gaat over de ervaringen van Henk Ovink als adviseur van de Amerikaanse regering, nadat de orkaan Sandy in oktober 2012 voor een enorme schade heeft gezorgd in de staten New York en New Jersey. Door overstromingen vallen minstens 186 dodelijke slachtoffers en worden meer dan 650 duizend woningen vernield of beschadigd. Dankzij de internationale ontwerpcompetitie Rebuild by Design - en in het kielzog daarvan de National Disaster Resilience Competition - kan een bedrag van ongeveer twee miljard dollar worden besteed aan innovatieve klimaatmaatregelen op de lange termijn. Beide competities zijn op initiatief van Ovink georganiseerd.

Nieuw proces

In *Too Big* staat Rebuild by Design centraal. Ovink heeft de uitvoering van deze ontwerpcompetitie zelf geleid. Er zijn 148 inzendingen, met een aanzienlijke Nederlandse inbreng. Tien geselecteerde teams - met zeventien

Nederlandse partijen - ontwikkelen samen met de lokale bevolking de grote projecten die de eindstreep halen. Zeven krijgen geld om te worden uitgevoerd.

Ovink beschrijft de fasen van het enerverende want nieuwe proces en waarom deze aanpak een succes is geworden. Vandaar de ondertitel 'Rebuild by Design: a transformative approach to climate change'. Er zijn ook interviews opgenomen met de belangrijkste Amerikaanse spelers, die vertellen over de verschillende kanten van Rebuild by Design. De interviews zijn opgetekend door medeauteur Jelte Boeijenga.

Rollercoaster

In zijn eigen teksten slaat Ovink een persoonlijke toon aan. "Het was mijn bedoeling om een toegankelijk boek te schrijven. Ik wilde niet alleen laten zien hoe ingewikkeld en noodzakelijk de aanpak van klimaatverandering is, maar ook mijn persoonlijke verhaal vertellen. Het boek behandelt de binnenkant van het proces. Hierin zijn

onderhandelingen met een minister en gesprekken met buurtbewoners even spannend."

Intrigerende vraag: hoe wordt een Nederlandse ambtenaar Amerikaans regeringsadviseur? Ovink is waarnemend directeur-generaal Ruimte en Water op het ministerie van Infrastructuur en Milieu als hij spontaan zijn diensten aanbiedt aan Shaun Donovan, minister van Volkshuisvesting en Stedelijke Ontwikkeling en voorzitter van de wederopbouwtaskforce. Ovink heeft Donovan dan net twee dagen langs Nederlandse waterprojecten rondgeleid en indruk gemaakt met zijn ideeën. Hij wordt in februari 2013 aangesteld als adviseur en blijft dat dik twee jaar, tot de afronding van de designcompetitie. Ovink vindt het fascinerend dat hij zoveel vertrouwen kreeg van Donovan en andere verantwoordelijken. "Ik kreeg de ruimte om te experimenteren. In de Verenigde Staten is de persoonlijke relatie vaak belangrijker dan de structuur. Dit houdt een zeker risico in, maar is ook echt een kans. Want >

‘MET ONZE NEIGING OM RISICO’S TE VERMIJDEN HALEN WE DE VOLGENDE EEUW NIET’

vertrouwen is de basis van verandering. Voor mijzelf was het natuurlijk een rollercoaster en dat heb ik bij het schrijven herbeleefd.”

Cultuur van vernieuwing

De kracht van Rebuild by Design is volgens Ovink de combinatie van inclusiviteit (samenwerken met iedereen), integriteit (omarmen van de competitie en verbinden van alle belangen en opgaven) en innovatie (proces en oplossingen wijken af van wat normaal is). Er is niet alleen op regionaal niveau gekeken naar kwetsbaarheden en kansen op de lange termijn, maar ook naar innovatieve, lokale oplossingen op de korte termijn. Deze twee perspectieven zijn met elkaar verbonden. “De essentie is veranderen door de praktijk en niet door beleid. Dat is alleen mogelijk als je alles en iedereen erbij betreft. Er hebben meer dan vijfhonderd organisaties en duizenden mensen vanuit de hele door orkaan Sandy verwoeste regio meegewerkt, met bijdragen uit de gehele wereld.” Het hielp dat president Obama sterk geloofde in innovatie en samenwerking. “De cultuur van vernieuwing is de voedingsbodem geweest voor onze aanpak. Het is belangrijk om tijdens het proces elke keer weer open te staan voor nieuwe ervaringen en te blijven reflecteren.” Daaraan kan Nederland een voorbeeld nemen, vindt Ovink. “Met onze neiging om risico’s te vermijden halen we de volgende eeuw niet. We moeten de goede kant van competitie omarmen. Een strijd om samen aan de beste oplossingen te werken levert geen verliezers op, maar alleen winnaars. Mensen worden gestimuleerd om te begrijpen hoe het zit en samen te zorgen dat een gebied er beter van wordt.”

Mooie projecten

Ovink is enthousiast over de projecten die het haalden. Zo is voor Long Island een Ruimte voor de Rivier-achtige oplossing bedacht, maar dan wel in een erg verstedelijkte context. “De rivier krijgt weer een dragende functie voor regenval in de stad en overstroomingen vanuit de baai.” Voor de kust van Staten Island wordt een natuurlijk rif gebouwd waar vissen en oesters zich kunnen nestelen. “Dit rif breekt stormgolven af waardoor de schade aan de kust minder wordt. Bouwen met de natuur dus, waarbij ecologie, economie en veiligheid zijn gecombineerd.”

Een laatste voorbeeld is het project in The Meadowlands. “Dit zeer grote moerasgebied is in de loop der jaren volledig vervuild geraakt, waardoor zijn functie als natuurlijke ‘spons’ verloren ging. Hier is een team met een voorstel gekomen voor herstel van het moeras in samenhang met een goede openbaar vervoerstructuur en intensivering van verstedelijking.”

Inspiratiebron

De aanpak in de regio New York is volgens Henk Ovink elders niet exact te kopiëren, maar wel een goede inspiratiebron. “Door de cocktail van de stad New York én Obama én orkaan Sandy wilde iedereen erbij zijn. Dat is in andere gebieden in de wereld anders. Bij het opzetten van een innovatiewedstrijd begin je altijd vanuit de lokale kansen.”

Ovink is initiatiefnemer van een oproep tot actie voor waterprojecten in de steden Chennai in India, Khulna in Bangladesh en Semarang in Indonesië. De opdracht gaat uit van het programma Water as Leverage,

Een flink deel van de promenade in de zwaar beschadigde wijk Rockaway in Queens, New York spoelde weg in 2012

de uitvoering ligt in handen van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. “De challenge is in april gestart en heeft een vergelijkbaar uitgangspunt als die in New York. Internationale teams ontwikkelen samen met lokale en internationale partners innovatieve oplossingen. De aanleiding is dat de klimaat- en wateropgave de bewoners in deze steden letterlijk tot aan de lippen staan.”

Wateronzekerheid als kracht

Opvallend genoeg gaat Henk Ovink in *Too Big* niet in op de huidige politieke situatie aan de andere kant van de plas. Lopen de projecten van Rebuild by Design waarvan de uitvoering vaak nog moet beginnen geen gevaar? “Daar ben ik niet bang voor, want het geld is al lang geleden toegewezen aan zowel Democraten als Republikenen. Maar met meneer Trump is alles anders, dus ook de aanpak van klimaatverandering. Zijn reactie na de recente orkanen Irma en Harvey was bepaald niet inspirerend. Ik houd mijn hart een beetje vast. Lukt het de Verenigde Staten om niet alleen te repareren maar ook te prepareren? Juist bij maatregelen om in de toekomst klimaat- en waterrampen te voorkomen liggen kansen voor innovatie.” Nederland loopt bij zulke oplossingen voorop, maar Ovink waarschuwt om ons daar niet blind op te staren. “Wij zeggen wel dat we leven met water, maar we vinden het nog steeds leuk om ertegen te vechten. Ik ben ervan overtuigd dat dit niet werkt. Leven met water is dé manier. Op andere plekken in de wereld zien bewoners wateronzekerheid juist als kracht. Zij zijn in hun ogen daardoor sociaal flexibeler en weerbaarder. Van die adaptieve houding kunnen Nederlanders leren.” •

Het boek *Too Big* is uitgegeven door nai010 publishers en kost 34,95 euro (paperback) of 29,95 euro (ebook).